

حجت‌الاسلام‌والمسلمین کاشانی در یازدهمین جلسه منبر فضائل امیرالمؤمنین(ع) در حرم مطهر رضوی تبیین کرد

مرام علوی در روزگار سختی؛ پیش از خود، به فکر گرفتاران باشیم

الله ضمی‌ری | حجت‌الاسلام و‌المسلمین حامد کاشانی در یازدهمین جلسه از سلسله جلسات منبر فضائل امیرالمؤمنین(ع) با اشاره به جایگاه جعفر بن ابی‌طالب و پیوند فضائل او با سیره امیرالمؤمنین(ع)، از اخلاق، وفاداری و روحیه دست‌گیری از نیازمندان در سیره این خاندان سخن گفت و تأکید کرد محبت به امیرالمؤمنین(ع) زمانی در زندگی انسان معنا پیدا می‌کند که در رفتار با دیگران، به‌ویژه افراد گرفتار و نیازمند، جلوه‌گر شود.

■ **جعفر طیار؛ مایه افتخار امیرالمؤمنین(ع)**

حجت‌الاسلام و‌المسلمین حامد کاشانی در این نشست با اشاره به ایام شهادت جعفر بن ابی‌طالب مشهور به جعفر طیار، به برخی از ویژگی‌های اخلاقی و جایگاه او در خاندان پیامبر اکرم(ص) پرداخت و توضیح داد: شناخت مقام جعفر، راهی برای درک بهتر برخی از فضائل امیرالمؤمنین(ع) نیز به شمار می‌رود. او یکی از ویژگی‌های برجسته جعفر طیار را محبت به نیازمندان و هم‌نشینی با آنان دانست و گفت: جعفر از کسانی بود که با فقر نشست‌وبرخاست می‌کرد و به اطعام و پذیرایی از آنان توجه داشت. این ویژگی در کنار دیگر فضائل او، تصویری از انسانی ارائه می‌کند که منزلت معنوی را از ارتباط با مردم و توجه به گرفتاران جدا نمی‌دانست.

کاشانی با اشاره به جایگاه ویژه جعفر نزد امیرالمؤمنین(ع)، یادآور شد: در گزارش‌هایی از روزهای آغازین دعوت پیامبر اکرم(ص)، ابوطالب به جعفر سفارش می‌کند پشت سر پیامبر(ص) نماز بخواند و در عین حال، جایگاه امیرالمؤمنین(ع) را نیز رعایت کند. به گفته او، این گزارش نشان‌دهنده آن است که در همان سال‌های نخست، شناخت جایگاه پیامبر(ص) و امیرالمؤمنین(ع) در میان نزدیکان این خاندان وجود داشته است.

او همچنین به پیوندهای خانوادگی میان فرزندان امیرالمؤمنین(ع) و خاندان جعفر اشاره کرد و با یادآوری جایگاه عبدالله بن جعفر، همسر حضرت زینب(س) از رابطه عمیق این خاندان سخن گفت.

این سخنران با اشاره به احترام ویژه امیرالمؤمنین(ع) به جعفر طیار، توضیح داد: آن حضرت در موقعیت‌های مختلف از برادر خود به نیکی یاد می‌کرد و داشتن برادری چون جعفر را از افتخارات خویش می‌دانست. او همچنین به سخنان امیرالمؤمنین(ع) در نامه‌های نقل‌شده در نهج‌البلاغه اشاره کرد که در آن‌ها، یاد جعفر در بیان افتخارات و جایگاه خاندان پیامبر(ص) جایگاهی برجسته دارد.

کاشانی با یادآوری برخی گزارش‌های مربوط به روزهای دشوار زندگی امیرالمؤمنین(ع)، ازجمله حوادث پس از رحلت پیامبر اکرم(ص)، تأکید کرد: یاد جعفر برای آن حضرت با خاطره وفاداری، فداکاری و همراهی در مسیر پیامبر(ص) گره خورده بود.

این کارشناس دینی همچنین به بازتاب جایگاه جعفر طیار در فرهنگ اهل بیت(ع) اشاره کرد و با یادآوری

پیامبران الهی مقایسه شده است؛ از جمله اخلاق، زهد، سخاوت و توانمندی. به گفته کاشانی، اهمیت این توصیف‌ها در آن است که تصویری جامع از شخصیت امیرالمؤمنین(ع) ارائه می‌کنند؛ شخصیتی که در کنار توانایی و اقتدار، از نرم‌خوبی و بزرگواری نیز برخوردار است.

کاشانی تأکید کرد: نمی‌توان شخصیت امیرالمؤمنین(ع) را تنها از زاویه قدرت و شجاعت شناخت. آن حضرت در عین برخورداری از توانایی کم‌نظیر در میدان نبرد، در برخورد با مردم و به‌ویژه نیازمندان، اهل مدارا و مهربانی بود. از همین رو، شناخت سیره ایشان نیازمند توجه همزمان به همه ابعاد اخلاقی و رفتاری آن حضرت است.

■ **امیرالمؤمنین(ع)؛ تکیه‌گاه و مایه آرامش و انس رسول‌خدا(ص)**

بخش دیگری از سخنان کاشانی به جایگاه ویژه امیرالمؤمنین(ع) نزد پیامبر اکرم(ص) اختصاص داشت. او با اشاره به روایتی که در آن، پیامبر اکرم(ص) از مقام امیرالمؤمنین(ع) سخن می‌گوید، به تشبیه جایگاه آن حضرت به خورشید و ماه اشاره کرد؛ تصویری که در آن، درخشش و تمایز امیرالمؤمنین(ع) در میان دیگران برجسته شده است. به گفته او، در این نقل‌ها، امیرالمؤمنین(ع) شخصیتی معرفی می‌شود که جایگاهش نزد خداوند و فرشتگان برجسته است و پیامبر اکرم(ص) نیز پیوندی عمیق و ویژه با او دارد.

جعفر از کسانی بود که با فقر نشست‌وبرخاست می‌کرد و به اطعام و پذیرایی از آنان توجه داشت. این ویژگی در کنار دیگر فضائل او، تصویری از انسانی ارائه می‌کند که منزلت معنوی را از ارتباط با مردم و توجه به گرفتاران جدا نمی‌دانست

کاشانی با اشاره به تعبیر نقل‌شده درباره این رابطه، توضیح داد: امیرالمؤمنین(ع) برای پیامبر اکرم(ص) تکیه‌گاه و مایه آرامش و انس آن حضرت به شمار می‌رفت.

او برای توضیح این پیوند، به ماجرای جنگ خندق اشاره کرد؛ زمانی که رویارویی امیرالمؤمنین(ع) با عمرو بن عبود به یکی از موقعیت‌های سرنوشت‌ساز جنگ تبدیل شد. کاشانی با یادآوری ده‌های پیامبر اکرم(ص) در آن موقعیت، بر نگرانی و دل‌بستگی عمیق ایشان به امیرالمؤمنین(ع) تأکید کرد.

وی توضیح داد: در گزارش‌های تاریخی و روایی، پیامبر اکرم(ص) در لحظات دشوار از خداوند یاری می‌طلبد و جایگاه امیرالمؤمنین(ع) را در ادامه مسیر اسلام یادآور می‌شود.

کاشانی همچنین به روایاتی درباره علاقه پیامبر اکرم(ص) به دیدار دوباره امیرالمؤمنین(ع) و نگرانی از فقدان او اشاره کرد و این مضامین را نشانه‌ای از پیوند عمیق عاطفی و معنوی میان آن دو دانست. او در ادامه با اشاره به فضائل امیرالمؤمنین(ع) در منابع مختلف، خاطرنشان کرد: گاهی در میان آثار نویسندگان غیرشیعه نیز گزارش‌هایی درباره رفتار و سیره آن حضرت دیده می‌شود که می‌تواند ابعاد تازه‌ای از شخصیت ایشان را آشکار کند.

■ **مانند علی(ع) دیگران را بر خود مقدم بدانیم**

کاشانی در ادامه سخنان خود، از نقلی تاریخی درباره رفتار امیرالمؤمنین(ع) با کارگرانی یاد کرد که برای آن حضرت بار میوه می‌آوردند. براساس این گزارش، هنگامی که بارها را به مقصد می‌رساندند، امیرالمؤمنین(ع) از آنان می‌خواست بنشینند و از

همان میوه‌ها بخورند و خود نیز پیش از آنکه آنان پذیرایی شوند، از میوه‌ها تناول نمی‌کرد. این سخنران با برجسته کردن پیام اخلاقی این روایت گفت: در سیره امیرالمؤمنین(ع) برخورداری از امکانات و موقعیت اجتماعی به معنای فاصله گرفتن از مردم نبود. آن حضرت حتی در موقعیتی ساده مانند پذیرایی از کارگران، دیگران را بر خود مقدم می‌داشت و اجازه نمی‌داد کسانی که برای ایشان زحمت کشیده‌اند، بدون بهره‌مندی و احترام از محضرش بروند.

نمی‌توان شخصیت امیرالمؤمنین(ع) را تنها از زاویه قدرت و شجاعت شناخت. آن حضرت در عین برخورداری از توانایی کم‌نظیر در میدان نبرد، در برخورد با مردم و به‌ویژه نیازمندان، اهل مدارا و مهربانی بود

او این رفتار را نشانه‌ای از روحیه کریمانه امیرالمؤمنین(ع) دانست و تأکید کرد: در منطق این خاندان، کرامت انسان‌ها به جایگاه اجتماعی، ثروت یا موقعیت آنان وابسته نیست. کسی که در مسیر خدمت به دیگران قرار می‌گیرد، باید به‌گونه‌ای رفتار کند که افراد پیرامونش نیز از خیر و برکت حضور او بهره‌مند شوند.

کاشانی با اشاره به این روایت، از حاضران خواست در شناخت فضائل اهل بیت(ع) تنها به نقل و شنیدن بسنده نکنند و به دنبال راهی برای وارد کردن این آموزه‌ها به زندگی روزمره باشند. به گفته او، اگر محبت امیرالمؤمنین(ع) در رفتار انسان اثر نگذارد، هنوز فاصله‌ای میان شناخت فضیلت و عمل به آن وجود دارد.

■ **گره‌گشایی از کار مردم؛ راهی برای خشنود کردن خداوند**

بخش دیگری از این منبر به روایتی از امام موسی کاظم(ع) اختصاص داشت که در آن، بر اهمیت گره‌گشایی از کار مؤمنان و شاد کردن دل آنان تأکید شده است.

کاشانی با نقل ماجرای فردی که از سنگینی مالیات در منطقه محل زندگی خود شکایت داشت، اظهار کرد: او از امام موسی کاظم(ع) درخواست کرد نامه‌ای برای

او با اشاره به روایتی که در آن، پیامبر اکرم(ص) از مقام امیرالمؤمنین(ع) سخن می‌گوید، به تشبیه جایگاه آن حضرت به خورشید و ماه اشاره کرد؛ تصویری که در آن، درخشش و تمایز امیرالمؤمنین(ع) در میان دیگران برجسته شده است

والی آن منطقه بنویسد. امام نیز در نامه خود، والی را به انجام کار خیر، برطرف کردن گرفتاری برادر مؤمن و شاد کردن دل او توجه داد.

به گفته این سخنران، والی پس از دریافت نامه به استقبال آورنده آن رفت و از مضمون نامه چنان تأثیر پذیرفت که تصمیم گرفت بخشی از دارایی خود را در اختیار او قرار دهد. او علاوه بر بخشش مالی، بخشی از بدهی‌های آن فرد را نیز بخشید و با این کار، زمینه آسودگی و خشنودی او را فراهم کرد.

کاشانی در ادامه روایت توضیح داد: والی از فرد مراجعه‌کننده خواست خشنودی خود را بیان کند تا این اتفاق در کارنامه اعمال او ثبت شود. هنگامی که ماجرا به امام موسی کاظم(ع) گزارش شد، امام از رفتار والی اظهار خشنودی کرد و شاد شدن دل یک مؤمن را مایه خرسندی خود دانست.

در حرم

مراسم شام غریبان شهادت حضرت زهرا(س) در حرم مطهر رضوی برگزار شد

خطبه فدکیه، راهنمای دفاع از ولایت در همه دوران‌هاست

زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی در شام غریبان شهادت حضرت فاطمه‌زهرا(س) گرد هم آمدند تا در فضایی آکنده از حزن و ارادت، با قرائت زیارت، شنیدن اشعار آیینی و مرثیه‌سرایی، در سوگ دخت گرامی پیامبر اکرم(س) عزاداری کنند.

به گزارش آستان‌نیوز، مراسم سوگواری شام شهادت حضرت فاطمه زهرا(س) شنبه دوم آبان با حضور زائران و مجاوران در رواق امام خمینی(ره) حرم مطهر رضوی برگزار شد.

در این مراسم، حجت‌الاسلام اسلامی‌فر، سخنران حرم مطهر رضوی با تبیین جایگاه سیره حضرت زهرا(س) در زندگی فردی و اجتماعی، بر ضرورت مطالعه خطبه فدکیه برای شناخت معارف دینی و وظایف شیعیان در دفاع از ولایت تأکید کرد.

■ **سیره حضرت زهرا(س)، الگویی برای زندگی در همه دوران‌ها**

وی با اشاره به ماندگاری الگوهای انسانی در طول تاریخ، اظهار کرد: برای آنکه شخصیتی به‌الگویی برای بشریت تبدیل شود، لزوماً به عمر طولانی نیاز ندارد؛ بلکه کافی است در دوران زندگی خود نمونه‌هایی از بهترین رفتار و کردار را نشان داده و مسیر درست زندگی را پیش روی مردم قرار دهد.

وی افزود: حضرت فاطمه زهرا(س) در عمر کوتاه خود، در برخورد با مردم، ارتباط با زنان، تربیت فرزند، اداره زندگی و تعامل با همسر، بهترین شیوه زندگی را به بشریت نشان دادند و لحظه‌لحظه زندگی ایشان برای زنان و مردان در طول تاریخ، درس و پیام است.

این سخنران با اشاره به حضور حضرت زهرا(س) در عرصه‌های مختلف اجتماعی و سیاسی، ازجمله دفاع از ولایت و امامت، روشنگری در برابر انحراف‌ها و ایراد خطبه فدکیه، این اقدام‌ها را نمونه‌هایی از نقش‌آفرینی آن حضرت در تبیین حقیقت و دفاع از ارزش‌های دینی دانست.

■ **خطبه فدکیه؛ میراثی برای شناخت وظایف شیعیان**

وی با اشاره به نقل‌های مربوط به وصیت‌نامه حضرت زهرا(س) در آثار مرحوم محدث قمی، از جمله کتاب‌های «بیت‌الاحزان» و «الأنوار البهية فی توار یخ الحجج الإلهية» مطالعه این آثار را برای شناخت ابعاد گوناگون سیره فاطمی راه‌گشا دانست.

این سخنران با تشریح زمینه ایراد خطبه فدکیه گفت: پس از آنکه فک از حضرت زهرا(س) گرفته شد، ایشان برای احقاق حق خود و دفاع از ولایت امیرالمؤمنین(ع) در مسجد حضور یافتند و خطبه‌ای ایراد کردند که از نظر فصاحت، بلاغت و محتوای معرفتی، جایگاهی برجسته دارد.

وی با بیان اینکه محتوای خطبه فدکیه به موضوع فک محدود نمی‌شود، افزود: این خطبه شامل حمد و ثنای الهی، تبیین جایگاه پیامبر اکرم(ص)، بیان حقانیت امیرالمؤمنین(ع)، تشریح حکمت و فلسفه احکام شریعت و پاسخ به برخی شبهات و بهانه‌هاست.

حجت‌الاسلام اسلامی‌فر با تأکید بر ضرورت مطالعه کامل این خطبه، اظهار کرد: هر شیعه و دوستدار امیرالمؤمنین(ع) و عزادار حضرت زهرا(س) باید دست‌کم یک‌بار خطبه فدکیه را از ابتدا تا انتها بخواند و درباره فرازهای مختلف آن، تأمل کند. وی ادامه داد: در مجالس مذهبی معمولاً بخش‌هایی از این خطبه بیان می‌شود، اما مطالعه کامل آن می‌تواند برای امروز جامعه راه‌گشا باشد و وظیفه ما را در مسیر حمایت از ولی خدا و چگونگی پاسخ‌گویی به شبهات و بهانه‌های مخالفان، روشن کند.

■ **نماز؛ زمینه تقویت ایمان و پرهیز از گناه**

سخنران حرم مطهر رضوی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به فرازی از خطبه فدکیه درباره حکمت تشریع نماز، اظهار کرد: براساس بیان حضرت زهرا(س)، خداوند نماز را برای پاک شدن انسان از کبر و خودبزرگ‌بینی واجب کرده است.

وی با تأکید بر نقش عبادت در تقویت روحیه ایمانی انسان، به آیه ۳۱ سوره بقره اشاره کرد و گفت: عبادت خداوند زمینه‌رسیدن به تقوا را فراهم و انسان را، برای پرهیز از گناه، توانمند می‌کند.

حجت‌الاسلام اسلامی‌فر توضیح داد: تقوا تنها به معنای پرهیز ظاهری از گناه نیست، بلکه انسان باید از توان و بنیه ایمانی لازم برخوردار باشد تا هنگام مواجهه با وسوسه‌های شیطانی بتواند در برابر گناه ایستادگی کند. از این منظر، نماز و عبادت در تقویت این توان درونی نقش دارند.

■ **تکریم والدین در آموزه‌های فاطمی**

حجت‌الاسلام اسلامی‌فر در ادامه با اشاره به سفارش حضرت زهرا(س) درباره احترام به پدر و مادر، تکریم والدین را از وظایف مهم دینی دانست و بر ضرورت رعایت ادب، مهربانی و فروتنی در برابر آنان تأکید کرد.

وی با استناد به آموزه‌های قرآن کریم درباره حقوق والدین، گفت: فرزند باید از کوچک‌ترین رفتار و گفتاری که موجب اهانت به پدر و مادر می‌شود، پرهیز کند، با آنان کریمانه سخن بگوید و در رفتار خود، مهربانی و تواضع را در نظر داشته باشد. این سخنران حرم مطهر رضوی با تأکید بر اینکه احترام به والدین به برخورداری آنان از اعتقادات یکسان با فرزند وابسته نیست، خاطرنشان کرد: حتی اگر پدر یا مادر از نظر اعتقادی با فرزند تفاوت داشته باشند، فرزند وظیفه دارد حرمت آنان را حفظ کند؛ هرچند اطاعت از آنان در مواردی که با دستورهای الهی مخالفت دارد، لازم نیست.